

راز نیکنامی مصدق چیست؟
قدرت در خدمت ملت

اقتصاد سیاسی
ملی شدن
صنعت نفت
مانور ایران
در کارزار انرژی

یا مقلب القلوب
والابصار یا مدبر الیل
والنهار
یا محول الحول
والاحوال حول حالنا
الی احسن الحال

ولادت با سعادت امام محمد باقر (ع) مبارک باد • دوشنبه ۲۸ اسفند ۱۳۹۶
اول رجب ۱۴۳۹
۱۹ مارس ۲۰۱۸
سال پانزدهم
شماره ۴۰۵۴
۱۶ صفحه
۲۰۰۰ تومان

ETEMAD Mon 19 Mar 2018 vol.15 No. 4054 16 Pages 20000 Rials

بیم‌ها و امیدهای ۹۷ اینک بهار

عید - نیک بهار

سرمقاله

مقابله با مبتذل‌ها

عید هزار حسن دارد که متأسفانه به عیوبی چند درمیخست. پدران ما حقیقتاً خردمند و هوشیار و دانسا بوده‌اند که آغاز بهار را منطبق بر عید کرده‌اند. در چنین موسمی هوا عالی است، وقت خوش است، همه چیز حتی روان مادر متعادل‌ترین وضعیت ممکن قرار دارد. شاید کشاورزان بیش از دیگران منتظران ارزش و اهمیت بهار باشند، زیرا زندگی و کارشان وابستگی تام و تمام دارد به گردش فصل‌ها...

سید علی میرفتاح

ادامه در صفحه ۹

۲ امیر جدیدی / اعتماد

نگاه روز

انتظارات و مطالبات سال ۹۷

برگ‌های سبز بید، عطر نرگس، رقص باد، نمعه شوق پرستوهای شاد... نرم نرمک می‌رسد اینک بهار سال ۹۶ با همه شادی‌ها و غم‌ها و فرازها و نشیب‌ها به پایان رسید. اینک طبیعه بهار و آغاز سال ۹۷ یک بار دیگر پیام نو شدن تحول شگفت بهاری را به گوش جان‌ها می‌رساند با هزاران امید و هزاران آرزو. سال جاری که آخرین روزهای آن را می‌گذرانیم، با همه مشکلاتی که مخالفین جریان اعتدال و اصلاح در عرصه‌های اقتصادی و سیاسی و داخلی و بین‌المللی به وجود آورند، روندها به حکم ناظران داخلی و بین‌المللی دارای رو به پیشرفت و برآیند مثبت بوده است. شاخص‌های رشد اقتصادی از پیش‌بینی‌های اولیه فراتر رفت و دستاوردهای بین‌المللی مهمی مانند شکست داعش در سطح منطقه و پابرجایی برجام با وجود تهدیدات روزافزون ممکن شد. از سویی تلاش مجدانه برای کاهش تنش‌ها و افزایش همکاری‌های منطقه‌ای در خصوص با همسایگان از ویژگی‌های مناسب سال ۹۶ بوده و از سویی دیگر انتخابات ریاست جمهوری در اردیبهشت ماه و استقرار دولت دوازدهم با وجود افزایش همه‌ها علیه دولت یازدهم از جهات مختلف امید بخش شد. در حوزه زنان نیز آمار اشتغال بانوان و دختران فزونی یافت و حضور در خشان آنان در عرصه‌های علمی، ورزشی و هنری بارها تکرار شد. البته کشور و دولت ناکامی‌هایی هم در این سال داشته‌اند که بخشی در روندهای اقتصادی و بخشی در تنش‌های اجتماعی و سیاسی به ویژه در ماه‌های اخیر بود. اما موضع دولت دوازدهم چنانچه رییس‌جمهور روحانی بارها و نیز در آخرین جلسه هیات دولت سال ۹۶ اشاره کرد، همه باید در مقابل مطالبات و انتقادات گوش **ادامه در صفحه ۹** شنوایی داشته باشیم. در مجلس شورای اسلامی نیز جریان اعتدال و اصلاحات ضمن حفظ همگرایی و تلاش برای تحقق اهداف اجتماعی و...

معصومه ابتکار

جامعه - ۱

گفت و گوونیز حل مساله آب

تصور حل مساله آب در ایران یا هر جامعه دیگر فارغ از الزامات اجتماعی آن ناممکن است. بحران آب را نمی‌توان در موقعیت‌هایی که جامعه با تهدیدهایی نظیر زوال همبستگی اجتماعی، کاهش سرمایه اجتماعی و ضعف ناتوانی در گفت‌وگوی اجتماعی است، صرفاً به اتکالی راه‌حل‌های اقلیمی و زیست‌محیطی حل کرد. راه‌حل مساله آب درگیر شدن ذهنی جامعه با آن و جلب مشارکت عموم نخبگان و شهروندان در فرآیندهای حل مساله است. به گونه‌ای که مساله آب تنها به منزله یک مساله دولتی، منطقه‌ای، فنی، مصرفی یا سازهای نباشد. پرداختن صرفاً تخصصی به مساله آب در شرایط غفلت از زمینه‌ها و ابعاد اجتماعی آن هزینه‌های اجتماعی هر گونه اقدام رسمی را بالا می‌برد. امروز بیش از هر چیز برای حل مساله اقتصادی و فنی آب ضرورت دارد که به جنبه‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی آن توجه شود. بر جسته شدن مسائل قومی و محلی در حوزه آب و پر رنگ بودن نقش مساله آب در اعتراض‌ها و ناآرامی‌های زمستان ۹۶ شاهد این مدعا است. به این اعتبار می‌توان گفت پیش‌نیاز حل مساله آب اهتمام به زمینه‌های اجتماعی آن است و این مساله است که در حوزه ارتباطات به‌طور عام و رسانه‌ها به‌طور خاص هم در خور تامل است. به‌ویژه آنکه وقتی بحران مساله آب در کشور مطرح شد هم نوعی سرگشتگی در توصیف و تبیین مساله و هم گونه‌هایی از ابهام و سردرگمی در آرایه راه‌حل به چشم می‌خورد. بسیاری از رسانه‌های کشور در ابتدا مساله آب را در حد مدیریت مصرف آب شهری طرح می‌کردند، سپس به سمت سدسازی رفتند و آن را علت بحران می‌دانستند. بعد سراغ کشاورزی رفتند و کشاورزی را عامل اصلی دانستند و شعار تعطیل کردن بخشی از کشاورزی **ادامه در صفحه ۹** را سر دادند. این نوع برخورد رسانه‌ها نشانه عمیق نبودن برخی از آنها در مسائل و ایجاد افتراق در جامعه است.

هادی خانیکی

جامعه - ۲

نگهبان آب

ایران به لحاظ تاریخی از نظر منابع آب فقیر بوده است. فقری که موجب شده سرزمین ایران از دیرباز خشک و بیابانی تعریف شود. اما باید دید در همین بستر تاریخی مدیریت کلان چه تبدیری برای اداره این اقلیم خشک و کم آب به کار بسته است. اگر به منابع تاریخی مراجعه کنیم و حتی منابع پیش از تاریخ می‌بینیم در میان تمدن‌ها، تمدن شهر سوخته که مربوط به ۴ هزار سال قبل بوده به گونه‌ای به مدیریت آب می‌پرداختند که کمبود آن حس نمی‌شده است. بعد از آنکه اقوام هند و اروپایی یعنی آریایی‌ها به ایران آمدند این وضع تغییر کرده است و ما شاهد مدیریت نارسای آب هستیم. از آن زمان و این تغییر در مدیریت مسائلی را تجربه کرده‌ایم. به نظر می‌رسد موضوع زنانه آب را باید در صدر تحلیل‌های خود قرار دهیم زیرا بسیاری از محققان ما هم در این عرصه به خطا رفته‌اند. «مارکس» و «گلس» به این نتیجه رسیدند که وجه حفر تولید آسیایی به کمبود آب بازمی‌گردد و مساله‌ای که «کارل آگوست ویتفولگ»، جامعه‌شناس آمریکایی، در کتاب استبداد شرقی می‌خواهد توضیح دهد که تمرکز قدرت به واسطه کمبود آب پیش آمده و همین حضور قدرتمندانی را توجیه می‌کند که توزیع آب را برعهده داشته‌اند. اما برخلاف آنکه مساله بحران آب را با جغرافیا بخوایم تبیین کنیم می‌توانیم با موضوع جنسیت آن را تبیین کنیم. مدیریت زنانه آب مشکلات امروز را پیش رو نداشته و به تمرکز قدرت هم نینجامیده است. اگر بتوانیم تحقیقاتمان را به شکل بومی به این سمت هدایت کنیم تاریخ‌های تاریخی و جنسیتی را هم مد نظر قرار دهیم می‌توانیم دستاوردهای بهتری در زمینه مدیریت منابع آب حاصل کنیم. آنگاه که دوران پیش از تاریخ نشان می‌دهد مدیریت آب بعد تا برعهده زنان بوده است **ادامه در صفحه ۱۵** و به همین جهت ارزشمندی کار آنان باعث شده که زنان در قالب الگوان آب مطرح شوند و آثار آن همچنان باقی است.

عباس محمدی اصل

اقتصاد

گفت و گوی ملی اقتصادی

زمانی که در دانشگاه بر کرسی یکی از اساتید بزرگ اقتصاد در گرایش بانکداری اسلامی شاگردی می‌کردم، این استاد بزرگ در تعریف علم اقتصاد که به طور معمول به استفاده بهینه از منابع محدود تعریف می‌شود، همه ما را با یک سوال به تفکر واداشت و آن اینکه «وقتی سخن از محدودیت منابع به میان می‌آید آیا بخشنده بودن آفریدگار منابع زیر سوال نمی‌رود و آیا گمان نمی‌کنید بشر شناخت کافی از منابع و استفاده بهینه از آن را ندارد؟» اگر چه پرداختن به نکات نهفته در کلام استاد در این مقال امکان پذیر نیست؛ لیکن به گمان نگارنده، توجه به این نکته دقیق، شاه‌کلیدی برای بسیاری از قفل‌های اقتصادی است. اخیراً تحلیل‌های دقیقی از سوی بزرگان علم اقتصاد و علوم اجتماعی مطرح می‌شود که گفت‌وگوی ملی و ایجاد امید جامعه را مهم‌ترین عامل در حل مشکلات اقتصادی - اجتماعی بر می‌شمارند. به گمانم توجه به نکته اشاره شده در ابتدای این سطور در خصوص منابع، دستیابی به راهکارهای اجرایی در مسیر گفت‌وگو ملی و ایجاد امید در جامعه را هموارتر می‌کنند. از جمله چالش‌های مهم کشور در سال‌های اخیر، بیکاری، وجود فقر، نرخ بالای سود بانکی، چالش‌های موسسات اعتباری غیر مجاز، از بین رفتن منابع پایه و طبیعی و... است. اگر چه به وفور از مشکلات مورد اشاره سخن رفته و بارها سیاست‌ها و برنامه‌های متعدد برای حل مشکلات مورد اشاره ارائه شده است، لیکن آمار و ارقام نیز احساس عمومی جامعه نشان می‌دهد که توفیق در سیاست‌ها و برنامه‌های متعدد، آنچنان که باید نبوده است. در شرایطی که سالانه بیش از هشتصد هزار نفر فارغ‌التحصیل دانشگاهی روانه بازار کار می‌شوند، نرخ مشارکت رو به **ادامه در صفحه ۱۰** افزایش است، موج جمعیتی دهه شصت با تأخیر در حال ورود به بازار کار هستند، نرخ مشارکت زنان در حال افزایش است و...

ارغوان فرزین معتمد

جهان

باد سرد شرق به غرب

ولادیمیر پوتین، رییس‌جمهور روسیه از آن جمله سیاستمدارانی است که سخن گفتن از او بسیار دشوار است. احساسات متناقضی که نام پوتین در افراد بر می‌انگیزد به تفاوت دیدگاه سیاسی اشخاص بازمی‌گردد. برای پیروان فرهنگ سنتی شرقی، پوتین نماد یک رهبر توانمند و شایسته است و برای پیروان فرهنگ غربی و دموکراسی اما هیلاری کلینتون وزیر خارجه اسبق امریکا توصیف کامل و بی‌طرفانه‌تری از پوتین دارد: «او شخصی است که می‌خواهد میل عجیب روس‌ها را به اداره و کنترل دیگر کشورهای جهان زنده کند و دیگر در برابر غرب پس از فروپاشی شوروی سر خم نکند». به زعم کلینتون در کتاب انتخاب‌های دشوار، پوتین مردی برای تصمیمات سخت است، بیش از همه مردهای دیگر! این توصیف می‌تواند به پاسخ این پرسش که امروز شنیدن نتیجه انتخابات ریاست جمهوری روسیه به اذهان متبادر می‌کند، کمک کند؛ اینکه چرا باز هم پوتین؟! در واقع باید گفت پوتین نماد ملتی است که در جست‌وجوی هویت خویش است. شاید انتخاب ولادیمیر پوتین در روسیه کاملاً با انتخاب مجدد آنکارا مرکل در آلمان که از مکانیزم دموکراتیک و شایسته‌سالار به قدرت رسیده متفاوت باشد، اما کسی نمی‌تواند منکر آن باشد که او منتخب اکثریت روس‌ها است. به عبارت دیگر انتخاب دوباره پوتین به ریاست جمهوری به معنای آن نیست که دموکراسی در روسیه کاملاً منسوخ شده است. درک این واقعیت خیلی نیازمند شناخت فرهنگ روسی نیست که نظر سنجی‌ها خیلی پیش‌تر نتیجه آرای انتخابات ۲۰۱۸ را مشخص کرده بودند. اما شناخت دلیل یا دلایل عمیق‌تر این انتخاب دوباره، شناخت **ادامه در صفحه ۵** فرهنگ روسی را ضروری می‌کند که آیا نتیجه این انتخابات دفاع از واقعیت کنونی روسیه است یا دفاع از نیل به سوی یک رویا؟!...

غایفه عابدی

فرهنگ

گسترش سالن‌سازی سینما

می‌خواهم بحث آخر سال سینمای ایران را با یک مثال سیاسی آغاز کنم، چند سالی است که در اثر هشدار متخصصان علوم اجتماعی توجه سیاستمداران به مشکل آب و تأثیر سیاسی آن جلب شده؛ در واقع معضلات مربوط به آب مدتی است که به مرز هشدار رسیده و خوشبختانه به لیست دغدغه‌های دولتمردان اضافه شده است. برای جامعه سینمای ایران بحث ضرورت گسترش عرصه‌ها و موقعیت‌های نمایشی همچون نیاز مبرم به آب است که کل جامعه امروز کشور ما به آن دست‌به‌گریبان شده؛ مسیر حرکت سینمای ایران در دهه‌های بعد از انقلاب نشان می‌دهد که در شکل کلی‌اش روندی رو به رشد داشته است، اگر چه این حرکت با وجود فرودهایی همواره بوده اما دوران افول و دوران طلایی مجزایی هم همواره داشته است و در چهل سال گذشته تقریباً از نقطه صفر شروع و اکنون به موقعیتی رسیده که ماهیت سینمای ایران را غیرقابل حذف و انکار کرده است. این سینما موقعیت ایستایی خود را در حال حاضر به گونه‌ای به دست آورده که هیچ تفکر و آیین نگر و محدود کننده‌ای نمی‌تواند منکر ضرورت وجودی آن برای جامعه ایران شود و قادر نیست به آن آسیب جدی وارد کند. اما مهم‌ترین موردی که در طول این سالیان به‌اندازه ظرفیت سینمای ایران رشد نکرده، بحث سالن‌های نمایشی است که این سینما به آن به‌شدت نیازمند است. تاریخچه چند دهه سینمای ایران نشان می‌دهد که بسیاری از تعارضات و مشکلات صنفی در سینما به کمبود یا نبود این امکان و نقطه ختم چرخه تولید یا عدم استاندارد بودن آن برمی‌گردد. نگاهی به برخورد‌ها و منازعات در جریان تپیه‌کنندگی و عرصه تولید سینمای ایران نشان می‌دهد **ادامه در صفحه ۹** که بسیاری از منازعات و انشعابات و برخوردهای غیرمنتظره و گاه غیر اخلاقی در مناسبات صنفی، به این مشکل برمی‌گردد.

ابوالحسن داوودی

دست‌آفریده‌های هاکوپیان
برای همراهانی که یگانگی را جستجو و تجربه می‌کنند.
MADE TO MEASURE

هاکوپیان

کتاب کوچک قصه
روایت‌های گرگدان / بشنوید ای دوستان این داستان
با داستانهایی برای شب و چندانای هم برای روز

گرگدان

۶۶۵۹۶۳۷۰ پساگشت

زوج به صفحه ۱۵

ماندگار بالعتب

ETEMAD ONLINE

www.EtemadOnline.ir